

СПОРАЗУМ О СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ

ИЗМЕЂУ

РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

И

ДРЖАВА ЕФТА

ПРЕАМБУЛА

Република Србија (у даљем тексту Република Србија), с једне стране,

и Исланд, Кнежевина Лихтенштајн, Краљевина Норвешка, Швајцарска Конфедерација (у даљем тексту: државе ЕФТА), с друге стране,

у даљем тексту свака појединачна држава биће Страна или заједно Стране:

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР заједничку жељу да ојачају везе између Републике Србије, с једне стране, и држава ЕФТА, с друге стране, успостављањем блиских и трајних односа;

ПОЗИВАЈУЋИ се на заједничку намеру да активно учествују у процесу евро-медитеранских економских интеграција и изражавајући своју спремност да сарађују у налажењу путева и начина да оснаже тај процес;

ПОТВРЂУЈУЋИ своје опредељење за демократију, људска права и основне слободе, као и за политичке и економске слободе у складу са својим обавезама према међународном праву, укључујући Повељу Уједињених нација и Универзалну декларацију о људским правима;

ПОТВРЂУЈУЋИ своје опредељење за економски и социјални развој, заштиту здравља и безбедности, поштовање основних права радника, укључујући принципе који су утврђени у релевантним конвенцијама Међународне организације рада (ИЛО);

У НАМЕРИ да створе нове могућности за запошљавање и поправе здравствени и животни стандард грађана на својим територијама;

У ЖЕЉИ да створе повољне услове за развој и диверсификацију међусобне трговине, као и за унапређење комерцијалне и економске сарадње у областима које су им у заједничком интересу, на основу једнакости, узајамне користи, недискриминације и међународног права;

РЕШЕНЕ да унапреде и још више оснаже мултилатерални трговински систем, полазећи од права и обавеза које имају према Споразуму из Маракеша о оснивању Светске трговинске организације (у даљем тексту: СТО), и другим споразумима договореним на основу њега, чиме доприносе складном развоју и повећању светске трговине;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР да ниједна одредба овог споразума не сме бити протумачена тако да Стране ослободи од обавеза које имају према другим међународним споразумима, посебно према Споразуму из Маракеша о оснивању СТО и другим споразумима договореним на основу њега;

РЕШЕНЕ да примене овај споразум у циљу очувања и заштите животне средине и коришћења природних богатстава у складу са принципом одрживог развоја;

ПОТВРЂУЈУЋИ своје опредељење за владавину права, спречавање и сузбијање корупције у области међународне трговине и улагања, као и за промовисање принципа транспарентности и добре управе;

КОНСТАТУЈУЋИ значај одговорног корпоративног понашања и његовог доприноса одрживом економском развоју и потврђујући своју подршку напорима за промовисање релевантних међународних стандарда;

ИЗРАЖАВАЈУЋИ своју спремност да испитају могућност развијања и продубљивања економских односа, како би их прошириле на области које нису обухваћене овим споразумом;

УВЕРЕНЕ да ће овај споразум унапредити конкурентност њихових предузећа на глобалним тржиштима и створити услове који подстичу развој међусобних економских, трговинских и инвестиционих веза;

ОДЛУЧИЛЕ СУ, придржавајући се горе наведеног, да закључе следећи Споразум (у даљем тексту: овај споразум):

ГЛАВА 1

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Циљеви

1. Склапањем овог споразума и допунских споразума о трговини пољопривредним производима који се истовремено закључују између Републике Србије и сваке појединачне државе ЕФТА, Република Србија и државе ЕФТА успоставиће зону слободне трговине, у циљу подстицања просперитета и економског развоја на својим територијама.
2. Циљеви овог споразума, који се заснива на трговинским односима између тржишних економија и поштовању демократских принципа и људских права су:
 - (а) остварити либерализацију трговине робом у складу са чланом XXIV Општег споразума о царинама и трговини (у даљем тексту: ГАТТ 1994);
 - (б) узајамно повећати могућности за улагања између Страна и постепено створити окружење које погодује унапређењу трговине услугама;
 - (в) обезбедити правичне услове за конкуренцију у трговини између Страна и осигурати одговарајућу и делотворну заштиту права интелектуалне својине;
 - (г) постепено остварити додатну либерализацију на тржиштима јавних набавки Страна на узајамној основи; и
 - (д) допринети на тај начин складном развоју и повећању светске трговине.

Члан 2.

Трговински односи које уређује овај споразум

Овај споразум се односи на трговинске односе између Републике Србије, с једне стране и појединачних држава ЕФТА, с друге стране, али не и на трговинске односе између појединачних држава ЕФТА, осим ако се другачије не предвиди овим споразумом.

Члан 3.

Територијална примена

1. Без утицаја на Протокол Б, овај споразум се примењује:

- (а) на копнену територију, унутрашње воде и територијално море Стране, као и на ваздушни простор изнад територије Стране, у складу са међународним правом; као и
- (б) изван територијалног мора, у погледу мера које Стране предузимају у вршењу свог сувереног права или надлежности у складу с међународним правом.

2. Овај споразум се не односи на норвешку територију Свалбард, уз изузетак робне трговине.

Члан 4.

Централна, регионална и локална управа

Свака Страна ће, унутар своје територије, обезбедити да њене централне, регионалне и локалне управе и органи, као и невладина тела с извршним овлашћењима, која су на њих пренеле централне, регионалне или локалне управе и органи, поштују све дужности и обавезе у складу с овим споразумом.

Члан 5.

Јавност

1. Стране ће објавити или на други начин учинити доступним своје законе, прописе, судске одлуке, управна решења која имају општу примену и међународне споразуме које су закључиле, а који могу да утичу на спровођење овог споразума.

2. Стране ће одмах одговорити на конкретна питања и, на захтев, једна другој обезбедити информације у вези са питањима која се помињу у ставу 1. Од Страна се неће захтевати да откривају поверљиве информације.

ГЛАВА 2

ТРГОВИНА РОБОМ

Члан 6.

Обухват

1. Ова глава се примењује на следеће производе пореклом из Републике Србије или одређене државе ЕФТА:

- (а) сви производи разврстани у глави 25-97 Хармонизованог система назива и шифарских ознака робе (ХС), искључујући производе који се наводе у Анексу I;
- (б) прерађени пољопривредни производи који се наводе у Протоколу А, узимајући у обзир аранжмане које предвиђа тај протокол; и
- (в) риба и остали морски производи, као што је предвиђено у Анексу II.

2. Република Србија је са сваком државом ЕФТА закључила споразум о трговини пољопривредним производима на билатералној основи. Ти споразуми чине део инструмената за успостављање зоне слободне трговине између Републике Србије и држава ЕФТА.

Члан 7.

Правила о пореклу и начини административне сарадње

Одредбе о правилима о пореклу и начини административне сарадње су утврђени у Протоколу Б.

Члан 8.

Царине

1. По ступању на снагу овог споразума, Стране ће укинути све царине и дажбине једнаког дејства као царине на увоз и извоз производа пореклом из Републике Србије или одређене државе ЕФТА обухваћених ставом 1(а) члана 6, осим ако није другачије предвиђено у Анексу III. Неће се уводити никакве нове царине.

2. Царине и дажбине једнаког дејства као царине обухватају сваку царину или дажбину било које врсте која је уведена у вези за увозом или извозом одређеног

производа, укључујући сваки облик додатне таксе или додатне накнаде, али не укључују никакву дажбину која је одређена у складу с чл. III и VIII ГАТТ 1994.

Члан 9.

Базне царине

1. Базна царина на коју се примењују постепена снижења одређена овим споразумом у односу на увоз који се одвија између Страна биће царина по статусу најповлашћеније нације (МФН царина) коју свака Страна примењује од 1. фебруара 2009.године.
2. Уколико се пре, током или после ступања на снагу овог споразума, примени било које снижење на *erga omnes* основи, такве снижене царине замениће базне царине из става 1. од дана када се почну примењивати та снижења или од дана ступања на снагу овог споразума, уколико се то догоди касније.
3. Снижене царине се заокружују на једну децималу или, у случају специфичних царина, на другу децималу.

Члан 10.

Количинска ограничења

Права и обавезе Страна у погледу количинских ограничења, изузев у случајевима које предвиђа члан XII ГАТТ 1994, уређена су чланом XI ГАТТ 1994 који се овим уграђује у овај споразум и чини његов део.

Члан 11.

Унутрашње опорезивање и прописи

1. Стране се обавезују да примењују све унутрашње порезе и друге дажбине, као и прописе у складу с чланом III ГАТТ 1994 и другим релевантним споразумима СТО.
2. Извозници не могу остварити повраћај унутрашњег пореза који прелази износ индиректног пореза за производе извезене на територију једне од Страна.

Члан 12.

Санитарне и фитосанитарне мере

1. Права и обавезе Страна у вези са санитарним и фитосанитарним мерама уређена су Споразумом СТО о примени санитарних и фитосанитарних мера.
2. Стране ће разменити називе и адресе центара за контакт који поседују санитарну и фитосанитарну експертизу, како би олакшале комуникацију и размену информација између њих.

Члан 13.

Технички прописи

1. Права и обавезе Страна у вези са техничким прописима, стандардима и проценама усаглашености уређена су Споразумом СТО о техничким препрекама трговини.
2. Стране ће оснажити сарадњу на пољу техничких прописа, стандарда и процене усаглашености у циљу бољег међусобног разумевања система сваке од њих и олакшавања приступа својим тржиштима.

Члан 14.

Олакшавање трговине

Стране ће, у складу с одредбама Анекса IV, у циљу олакшавања трговине између Републике Србије и држава ЕФТА, учинити следеће:

- (а) поједноставити, у највећој могућој мери, процедуре у вези са трговином робом и пратећим услугама;
- (б) унапредити међусобну сарадњу, како би повећале своје учешће у изради и примени међународних конвенција и препорука у вези са олакшавањем трговине; и
- (в) сарађивати по питању олакшавања трговине у оквиру Мешовитог комитета.

Члан 15.

Поткомитет за правила о пореклу, царинске процедуре и олакшавање трговине

1. У вези са чл. 7. и 14, у оквиру Мешовитог комитета оснива се Поткомитет за правила о пореклу, царинске процедуре и олакшавање трговине (у даљем тексту: Поткомитет).
2. Мандат Поткомитета утврђен је у Анексу V.

Члан 16.

Државна трговинска предузећа

Права и обавезе Страна у вези са државним трговинским предузећима уређена су чланом XVII ГАТТ 1994 и Договором о тумачењу члана XVII ГАТТ 1994 који се овим уграђују у овај споразум и чине његов део.

Члан 17.

Субвенције и компензаторне мере

1. Права и обавезе Страна у вези са субвенцијама и компензаторним мерама уређена су у складу са чл. VI и XVI ГАТТ 1994 и Споразумом СТО о субвенцијама и компензаторним мерама, осим ако није другачије предвиђено у ставу 2.

2. Пре него што Република Србија или одређена држава ЕФТА, зависно од случаја, покрене поступак, како би утврдила постојање, степен и учинак наводне субвенције у Републици Србији или одређеној држави ЕФТА, као што је предвиђено у члану 11. Споразума СТО о субвенцијама и компензаторним мерама, Страна која разматра покретање таквог поступка обавестиће писменим путем Страну чија је роба предмет тог испитивања и дати рок од 45 дана у циљу проналажења међусобно прихватљивог решења. Консултације ће бити одржане у оквиру Мешовитог комитета, уколико било која од Страна то затражи у року од 20 дана од пријема обавештења.

Члан 18.

Антидампиншке мере

1. Ниједна Страна неће примењивати антидампиншке мере, предвиђене у члану VI ГАТТ 1994 и Споразуму СТО о примени члана VI ГАТТ 1994 у односу на производе пореклом из друге Стране.

2. Стране потврђују да се на економске узроке који доводе до дампинга може утицати ефикасном применом правила конкуренције.

Члан 19.

Правила конкуренције у вези са предузећима

1. Ниже наведено није у складу са исправном применом овог споразума, уколико утиче на трговину између Републике Србије и одређене државе ЕФТА:

- (а) сви споразуми између учесника на тржишту, одлуке асоцијација предузећа и договорна пракса предузећа чији је циљ или учинак спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције; и
 - (б) злоупотреба доминантног положаја од стране једног или више учесника на тржишту на целој територији Стране или на њеном већем делу.
2. Одредбе става 1. примењују се и на делатности јавних предузећа и предузећа којима Стране одобре посебна или искључива права, у мери у којој примена ових одредби не омета, правно или стварно, вршење одговарајућих јавних послова који су им додељени.
3. Одредбе ст. 1. и 2. неће се тумачити тако да представљају било какву директну обавезу за предузећа.
4. Уколико једна од Страна сматра да одређена пракса није у складу с одредбама ст. 1. и 2, дотичне Стране ће Мешовитом комитету пружити сву потребну помоћ, како би испитао случај и, према потреби, укинуо праксу која је предмет приговора. Уколико дотична Страна не успе да укине праксу против које је уложен приговор у року који је одредио Мешовити комитет, или уколико Мешовити комитет не успе да постигне договор после консултација, односно по истеку 30 дана од обавештења о тим консултацијама, друга Страна може да донесе одговарајуће мере за решавање тешкоћа насталих због праксе о којој је реч.

Члан 20.

Опште заштитне мере

1. Права и обавезе Страна у вези са општим заштитним мерама уређена су у члану XIX ГАТТ 1994 и Споразумом СТО о заштитним мерама.
2. Приликом предузимања општих заштитних мера, Страна ће искључити увоз одређеног производа пореклом из једне или неколико Страна, уколико такав увоз сам по себи не узрокује или не прети да проузрокује озбиљну штету. Страна која предузима меру пружиће доказе да је такво искључење у складу с правилима и праксом СТО.

Члан 21.

Билатералне заштитне мере

1. У случају да се, као резултат снижења или укидања царине према овом споразуму, било који производ пореклом из једне Стране увезе у повећаним количинама на територију друге Стране у апсолутним или релативним износима у односу на домаћу производњу и под таквим условима да представља значајан разлог за наступање озбиљне штете или претње од такве штете за домаћу привредну грану која производи сличне или директно конкурентне производе на територији Стране увознице, Страна увозница може

да предузме билатералне заштитне мере у минималном обиму који је потребан да се отклони или спречи штета, у складу с одредбама ст. 2-10.

2. Билатералне заштитне мере могу бити предузете само по пружању јасних доказа да је повећани увоз проузроковао или прети да проузрокује озбиљну штету, према истрази спроведеној у складу с процедурама које су утврђене у Споразуму СТО о заштитним мерама.

3. Страна која намерава да предузме билатералну заштитну меру у складу с овим чланом ће, у сваком случају пре предузимања мере, одмах послати обавештење о томе другим Странама и Мешовитом комитету. То обавештење ће садржати све релевантне информације које укључују доказе о наступању озбиљне штете или претње од исте проузроковане повећаним увозом, тачан назив производа о коме је реч, меру коју предлаже, као и предложени датум њеног увођења, очекивано време трајања и временски распоред постепеног укидања те мере.

4. Уколико се испуне услови из става 1, Страна увозница може предузети мере које укључују:

(а) обустављање даљих снижења било које царинске стопе које овај споразум предвиђа за тај производ; или

(б) повећање царинске стопе за тај производ до нивоа који неће прелазити мању од следеће две стопе:

(1) царинску стопу по статусу најповлашћеније нације (МФН) која се примењује у тренутку када се мера предузима; или

(2) царинску стопу по статусу најповлашћеније нације (МФН) која се примењује на дан који непосредно претходи дану ступања на снагу овог споразума.

5. Билатералне заштитне мере примењиваће се најдуже две године. У изузетним околностима, после оцене коју изврши Мешовити комитет, мере се могу примењивати у укупном трајању од највише три године. Никаква мера се неће примењивати на увоз производа на који је претходно примењивана таква мера.

6. Мешовити комитет ће, у року од 30 дана, од дана обавештења из става 3, испитати достављене информације како би се омогућило налажење обострано прихватљивог решења за настали проблем. У недостатаку таквог решења, Страна увозница може да донесе меру у складу са ставом 4, како би отклонила проблем. Приликом избора билатералне заштитне мере, даће се предност мери која најмање ремети примену овог споразума. Друге Стране и Мешовити комитет ће одмах бити обавештени о билатералној заштитној мери која ће бити предмет периодичних консултација у оквиру Мешовитог комитета, посебно у циљу утврђивања временског распореда за њено укидање, чим околности то дозволе.

7. По престанку примене мере, царинска стопа биће стопа која би се иначе примењивала да није донета мера.

8. У критичним околностима, где би одлагање могло да проузрокује штету коју је тешко поправити, било која Страна може да предузме привремену билатералну заштитну меру у складу са прелиминарно утврђеном чињеницом да постоје јасни докази да повећан увоз представља значајан разлог за наступање озбиљне штете или претње од исте за домаћу привредну грану. Страна која намерава да предузме такву меру одмах ће о томе обавестити друге Стране и Мешовити комитет. У року од 30 дана од датума обавештења, биће покренуте процедуре из ст. 2-6.

9. Било која привремена мера престаје да важи најкасније у року од 200 дана. Период примене било које привремене мере рачуна се у трајању мере из става 5. и сваког продужења њеног трајања. Сва повећања царина биће одмах надокнађена, уколико истрага из става 2. не доведе до закључка да су испуњени услови из става 1.

10. После пет година од датума ступања на снагу овог споразума, Стране ће у оквиру Мешовитог комитета оценити да ли постоји потреба да задрже могућност међусобне примене билатералних заштитних мера. Уколико, по извршеној првој оцени, Стране одлуче да ту могућност ипак задрже, оне ће, након тога, вршити такве оцене сваке две године у оквиру Заједничког комитета.

Члан 22.

Општа изузећа

Права и обавезе Страна у вези са општим изузећима уређена су у члану XX ГАТТ 1994 који се овим уграђује у овај споразум и чини његов део.

Члан 23.

Изузећа из разлога безбедности

Права и обавеза Страна у вези са изузећима из разлога безбедности уређена су у члану XXI ГАТТ 1994 који се овим уграђује у овај споразум и чини његов део.

ГЛАВА 3

ЗАШТИТА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

Члан 24.

Заштита интелектуалне својине

1. Стране ће доделити и обезбедити одговарајућу, делотворну и недискриминаторну заштиту права интелектуалне својине и предвидети мере за спровођење таквих права, као и против њиховог кршења, фалсификовања и пиратства у складу са одредбама овог члана, Анексом VI и међународним споразумима који се у њему наводе.
2. Стране ће међусобно доделити држављанима сваке од њих третман који није мање повољан од онога који дају својим држављанима. Изузећа од ове обавезе морају бити у складу са материјалним одредбама чл. 3. и 5. Споразума СТО о трговинским аспектима права интелектуалне својине (у даљем тексту: Споразум ТРИПС).
3. Стране ће међусобно доделити држављанима сваке од њих третман који није мање повољан од онога који дају држављанима било које друге државе. Изузећа од ове обавезе морају бити у складу са материјалним одредбама Споразума ТРИПС, посебно чл. 4. и 5.
4. Стране се слажу да, на захтев било које Стране упућеном Мешовитом комитету, преиспитају одредбе о заштити права интелектуалне својине које су садржане у овом члану и у Анексу VI, у циљу даљег унапређења нивоа заштите и избегавања или отклањања трговинских поремећаја узрокованих постојећим нивоима заштите права интелектуалне својине.

ГЛАВА 4

УЛАГАЊА, УСЛУГЕ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Члан 25.

Улагања

1. Стране ће настојати да на својој територији обезбеде стабилне, правичне и транспарентне услове за улагаче других Страна који врше улагања или су заинтересоване да врше улагања на њиховој територији.
2. Стране ће дозволити улагања улагача других Страна у складу са својим законима и прописима. Оне сматрају да је неприхватљиво подстицати улагања снижавањем здравствених, сигурносних или еколошких стандарда.
3. Стране придају важност унапређењу улагања и технолошких токова, као средства за остваривање економског раста и развоја. Сарадња у вези с тим може да укључи:
 - (а) одговарајућа средства за утврђивање могућности за улагања и канале за информисање о прописима који се тичу улагања;
 - (б) размену информација о мерама за унапређење улагања у иностранству; и
 - (в) унапређење правног амбијента који погодује повећању инвестиционих токова.

4. Стране потврђују своје опредељење да у оквиру Мешовитог комитета изврше оцену питања у вези са улагањима, најкасније пет година по ступању на снагу овог споразума, укључујући и право улагача једне Стране да оснивају и управљају предузећем на територији друге Стране.

5. Република Србија с једне стране, и Исланд, Кнежевина Лихтенштајн и Швајцарска Конфедерација, с друге стране, уздржаће се од произвољних и дискриминационих мера у вези са улагањима које врше улагачи друге Стране из овог става и поштоваће обавезе које су преузеле у погледу конкретних улагања које врши улагач друге Стране из овог става.

Члан 26.

Трговина услугама

1. Стране теже да остваре постепену либерализацију и отворе своја тржишта за трговину услугама у складу с одредбама Општег споразума о трговини услугама (у даљем тексту: ГАТС), узимајући у обзир текуће активности под окриљем СТО.

2. Уколико једна Страна, по ступању на снагу овог споразума, додели држави неуговорници додатне олакшице у погледу приступа њеном тржишту услуга, дужна је да пружи одговарајућу прилику за започињање преговора у циљу давања тих олакшица другој Страни на узајамној основи.

3. Стране се обавезују да прате примену ст. 1. и 2. у циљу утврђивања споразума којим се либерализује трговина услугама између њих у складу са чланом V ГАТС.

Члан 27.

Јавне набавке

1. Стране ће побољшати међусобно разумевање закона и прописа у вези с јавним набавкама сваке од њих у циљу постепене либерализације својих тржишта јавних набавки на основу недискриминације и узајамности.

2. Како би повећале транспарентност, Стране ће објавити своје законе или на други начин учинити доступним законе, прописе и управна решења која имају општу примену, као и закључене међународне споразуме сваке од њих који могу да утичу на њихова тржишта јавних набавки. Стране ће одмах одговорити на конкретна питања и, на захтев, пружати једна другој информације у вези са тим.

3. Уколико једна Страна, по ступању на снагу овог споразума, додели држави неуговорници додатне олакшице у погледу приступа свом тржишту јавних набавки, дужна је да се сагласи са започињањем преговора у циљу давања истих олакшица другој Страни на узајамној основи.

ГЛАВА 5

ПЛАЋАЊА И КРЕТАЊА КАПИТАЛА

Члан 28.

Плаћања текућих трансакција

У складу с одредбама члана 30, Стране се обавезују да омогуће да се сва плаћања текућих трансакција врше у слободно конвертибилној валути.

Члан 29.

Кретање капитала

1. Стране ће обезбедити да капитал који се уложи у компаније основане у складу са законима сваке од њих, сваки принос који из тога произлази и износи који настају из ликвидација улагања, буду слободно преносиви.
2. Стране ће одржавати консултације у циљу олакшавања кретања капитала између Републике Србије и држава ЕФТА и његове потпуне либерализације, чим то буде могуће.

Члан 30.

Платнобилансне тешкоће

У случају да Република Србија или нека држава ЕФТА има озбиљне платнобилансне тешкоће, или јој исте прете, Република Србија или дотична држава ЕФТА, може у складу с условима утврђеним у оквиру ГАТТ-а и чл. VIII и XIV Статута Међународног монетарног фонда, предузети рестриктивне мере у погледу текућих плаћања, уколико су оне нужне. Република Србија или дотична држава ЕФТА, зависно од случаја, одмах ће обавестити друге Стране о тим мерама и, што пре, доставити временски распоред њиховог укидања.

Члан 31.

Појашњења

Подразумева се да обавезе које се наводе у овој глави не утичу на мере које се примењују правично, недискриминаторно и у доброј вери, у складу са судским налозима или пресудама и управним поступцима. Такође се подразумева да право улагача да врши слободан пренос износа у односу на своје улагање не утиче ни на какву фискалну обавезу коју поменути улагач може да има.

ГЛАВА 6 ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32.

Мешовити комитет

1. Стране овим споразумом оснивају Мешовити комитет између Републике Србије и држава ЕФТА састављен од представника Страна. На челу комитета су министри или лица која они одреде.
2. Мешовити комитет ће:
 - (а) надгледати и оцењивати примену овог споразума, *inter alia*, и вршењем свеобухватне оцене спровођења одредби овог споразума, узимајући у обзир све конкретне оцене које су садржане у овом споразуму;
 - (б) пратити могућност додатног уклањања препрека у трговини и других рестриктивних мера које се тичу трговине између Републике Србије и држава ЕФТА;
 - (в) контролисати даљи развој овог споразума;
 - (г) надгледати рад свих поткомитета и радних група који су основани у складу с овим споразумом;
 - (д) настојати да реши спорове који могу да настану у вези с тумачењем или применом овог споразума; и
 - (ђ) размотрити свако питање која може да утиче на спровођење овог споразума.
3. Мешовити комитет може да образује поткомитете и радне групе, које сматра потребним, како би му помогли да испуни своје задатаке. Осим ако није другачије предвиђено овим споразумом, поткомитети и радне групе делују у складу с мандатом који утврди Мешовити комитет.
4. Мешовити комитет консензусом доноси одлуке предвиђене овим споразумом, а може да даје и препоруке.
5. Мешовити комитет је дужан да се састане у року од годину дана по ступању на снагу овог споразума. После тога, састаје се кадгод то буде потребно, уз узајамну сагласност Страна, по правилу сваке две године. Његовим састанцима заједнички председавају Република Србија и једна држава ЕФТА. Мешовити комитет доноси свој пословник.

6. Свака Страна може, у сваком тренутку, путем писменог обавештења другим Странама, затражити одржавање ванредног састанка Мешовитог комитета. Такав састанак одржаће се у року од 30 дана од пријема тог захтева, осим ако се Стране друкчије не договоре.

7. Мешовити комитет може да предложи измене и допуне анекса и протокола уз овај споразум. У складу са ставом 8. може да одреди датум ступања на снагу таквих одлука.

8. Уколико представник једне Стране у Мешовитом комитету прихвати одлуку која подлеже испуњењу уставних захтева, та одлука ступа на снагу на дан када последња Страна обавести да су њени домаћи услови испуњени, осим ако на самој одлуци није наведен неки каснији датум. Мешовити комитет може да одлучи да та одлука ступи на снагу за оне Стране које су испуниле захтеве свог домаћег законодавства, под условом да је Република Србија једна од тих Страна. Страна може да привремено примењује одређену одлуку Мешовитог комитета, док та одлука не ступи на снагу за ту Страну у складу са њеним уставним захтевима.

ГЛАВА 7

РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 33.

Консултације

1. У случају разлике у тумачењу, спровођењу и примени овог споразума, Стране ће учинити све да, путем сарадње и консултација, дођу до узајамно задовољавајућег решења.

2. Било која Страна може да писменим путем затражи консултације с било којом другом Страном у вези са сваком постојећом или предложеном мером или било којим другим питањем за које сматра да може да утиче на примену овог споразума. Страна која захтева консултације ће о томе у исто време писмено обавестити друге Стране и доставити све релевантне информације.

3. Консултације се обављају у оквиру Мешовитог комитета, уколико било која од Страна то затражи, и то у року од 20 дана од пријема обавештења из става 2, у циљу налажења опште прихватљивог решења. Уколико Страна којој је такав захтев поднет у складу са ставом 2, не одговори на њега у року од десет дана и не започне консултације у року од 20 дана по пријему тог захтева, Страна која подноси захтев има право да захтева оснивање арбитражног већа у складу са чланом 34.

Члан 34.

Арбитража

1. Оштећена Страна може путем писменог обавештења Страни на коју се жали поднети на арбитражу спорове између Страна у вези са тумачењем права и обавеза према овом Споразуму који нису решени путем директних консултација или у оквиру Мешовитог комитета у року од 60 дана од датума пријема захтева за консултације. Примерак тог обавештења биће достављен свим другим Странама, тако да свака од тих Страна може да одлучи да ли да учествује у спору или не.
2. У случају да више од једне Стране захтева оснивање арбитражног већа у вези с тим истим питањем, кад год је то изводљиво, може се одредити исто арбитражно веће како би размотрило такве спорове¹.
3. Страна која није страна у спору има право да, по достави писменог захтева странама у спору, упути писмене примедбе арбитражном већу, као и да од страна у спору добије писмене примедбе, укључујући и анексе, присуствује расправама и да усмене изјаве.
4. Арбитражно веће се састоји од три члана. У року од 25 дана од пријема обавештења из става 1, свака страна у спору именује по једног члана, осим ако се не одреди арбитражно веће у складу са ставом 2. У том случају, једног члана именује Република Србија, а једног члана именују државе ЕФТА. Два члана која су већ именована именују трећег члана у року од 30 дана од именовања тог другог члана. Трећи члан не сме бити држављанин Страна, нити имати трајни боравак на територији било које Стране. Члан који буде тако именован биће председник арбитражног већа.
5. Арбитражно веће је дужно да, у светлу одредаба овог споразума које се примењују и тумаче у складу с правилима тумачења јавног међународног права, испита случај који се помиње у захтеву за оснивање арбитражног већа. Одлука арбитражног већа је коначна и обавезујућа за стране у спору.
6. Арбитражно веће доноси одлуку у року од 180 дана од дана именовања председника већа. Тај период може бити продужен за највише 90 дана, уколико се стране у спору сложе с тим.

¹ За потребе ове главе, изрази Страна и страна у спору се користе без обзира на то да ли су две или више Страна укључене у спор или не.

7. Стране у спору подједнако носе трошкове арбитражног већа, укључујући и накнаду за рад њених чланова.

8. Уколико није другачије наведено у овом споразуму, или се стране у спору другачије не договоре, примењиваће се Опциона правила Сталног арбитражног суда за решавање арбитражних спорова између две државе која су на снази од 20.октобра 1992.године.

Члан 35.

Спровођење одлуке

1. Страна у спору је дужна да, без одлагања, поступи по одлуци арбитражног већа. Уколико није могуће да одмах поступи по истој, стране у спору ће се договорити око разумног временског рока да се то уради. У недостатку таквог договора у року од 30 дана од датума одлуке, било која страна у спору може да, у року од десет дана по истеку тог периода, затражи од првобитног арбитражног већа да утврди дужину разумног временског рока.

2. Страна у спору обавештава другу страну у спору о мери коју је донела како би спровела одлуку.

3. Уколико Страна у спору не успе да поступи по одлуци у разумном временском периоду, а стране у спору се не договоре ни о каквој надокнади, друга Страна у спору може, све док се одлука правилно не спроведе или се спор другачије не реши, а по претходном обавештењу у року од 30 дана унапред, обуставити примену олакшица које се додељују према овом споразуму, али само у обиму који је еквивалентан мери за коју је арбитражно веће установило да крши овај споразум.

4. На захтев било које стране у спору, арбитражно веће одлучује о сваком спору у вези са спровођењем одлуке или најављеном обуставом олакшица, пре него што буде могла да се захтева надокнада или примени обустава олакшица. Арбитражно веће, такође, може одлучивати о томе да ли су имплементационе мере донете по обустави олакшица у складу с његовом одлуком, као и о томе да ли обуставу олакшица треба укинути или преиначити. Одлука арбитражног већа у складу с овим ставом се по правилу доноси у року од 45 дана од дана пријема захтева.

Члан 36.

Изузећа од примене

Ова глава се не примењује на чл.12. и 13, став 1. члана 17. и став 1. члана 20, у случајевима где може да се примени Договор СТО о правилима и процедурама за решавање спорова.

ГЛАВА 8

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Испуњење обавеза

Стране ће предузети све потребне опште или посебне мере, како би испуниле своје обавезе према овом споразуму.

Члан 38.

Анекси и протоколи

Анекси и протоколи уз овај споразум, укључујући њихове додатке, чине саставни део овог споразума.

Члан 39.

Развојна клаузула

1. Стране се обавезују да ревидирају овај споразум у светлу даљих кретања у међународним економским односима, између осталог, и у оквиру СТО, те да, у том контексту, и, у светлу сваког релевантног чиниоца, испитају могућност даљег развијања и продубљивања међусобне сарадње у складу с овим споразумом, као и да прошире области које су њиме обухваћене. Мешовити комитет ће редовно испитивати ову могућност и, по потреби, давати препоруке Странама, посебно у циљу започињања преговора.

2. Споразуми који проистекну из процедуре из става 1. подлежу ратификацији, прихватању или одобрењу Страна у складу с њиховим процедурама.

Члан 40.

Измене и допуне

1. Стране могу да се договоре о било којој измени и допуни овог споразума. Уколико се Стране друкчије не договоре, измене и допуне ступају на снагу првог дана трећег месеца по депоновању последњег инструмента ратификације, прихватања или одобрења.

2. Текст измена и допуна, као и инструменти ратификације, прихватања или одобрења депонују се код депозитара.

Члан 41.

Однос према другим међународним споразумима

1. Одредбе овог споразума не утичу на права и обавезе Страна према Споразуму СТО и другим споразумима који су договорени на основу њега и чије су уговорнице, нити на њихова права и обавезе према било ком другом међународном споразуму чије су оне уговорнице.

2. Овај споразум не спречава одржавање или успостављање царинских унија, зона слободне трговине, аранжмана о пограничној трговини и осталих преференцијалних споразума у мери у којој исти немају за последицу мењање трговинских договора предвиђених овим споразумом.

3. У случају да једна Страна уђе у царинску унију или закључи споразум о слободној трговини са трећом страном, она ће, на захтев било које друге Стране, пружити одговарајућу прилику за одржавање консултација са Страном која је тај захтев поднела.

Члан 42.

Приступање

1. Свака држава која постане чланица Европског удружења слободне трговине може да приступи овом споразуму, уколико Мешовити комитет одобри њено приступање, у складу с условима и одредбама о којима се Стране договоре. Инструмент приступања се депонује код депозитара.

2. У односу на државу која приступа, овај споразум ступа на снагу првог дана трећег месеца по депоновању њеног инструмента ратификације или након што постојеће Стране уговорнице одобре услове приступања, уколико се то догоди касније.

Члан 43.

Повлачење и престанак важења

1. Свака Страна може да се повуче из овог споразума путем писменог обавештења депозитару. Повлачење ступа на снагу шест месеци од датума пријема тог обавештења од стране депозитара.

2. Уколико се Република Србија повуче, овај споразум престаје да важи онда када њено повлачење ступи на снагу.

3. Било која држава ЕФТА која се повуче из Конвенције о оснивању Европског удружења слободне трговине ће, *ipso facto*, истог дана када повлачење ступи на снагу, престати да буде Страна у овом споразуму.

Члан 44.

Ступање на снагу

1. Овај споразум подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу у складу са уставним захтевима Страна. Инструменти ратификације, прихватања или одобрења депонују се код депозитара.

2. Овај споразум ступа на снагу 1. априла 2010. године у односу на оне Стране које су депоновале своје инструменте ратификације, прихватања или одобрења код депозитара или га обавестиле о привременој примени, најмање два месеца пре тог датума, под условом да је Република Србија међу тим Странама.

3. У случају да овај споразум не ступи на снагу 1. априла 2010. године, он ће ступити на снагу првог дана трећег месеца након што Република Србија и најмање једна држава ЕФТА депонују своје инструменте ратификације, прихватања или одобрења код депозитара или га обавесте о привременој примени.

4. У односу на државу ЕФТА која депонује свој инструмент ратификације, прихватања или одобрења након што овај споразум ступи на снагу, он ће ступити на снагу првог дана трећег месеца по депоновању њеног инструмента ратификације, прихватања или одобрења.

5. Уколико то дозвољавају њене уставне одредбе, Република Србија или било која држава ЕФТА може привремено да примењује овај споразум до ратификације, прихватања или одобрења те Стране. О привременој примени овог споразума обавештава се депозитар.

6. Овај споразум неће ступити на снагу или се привремено примењивати између Републике Србије и неке државе ЕФТА, уколико не ступи на снагу допунски споразум о трговини пољопривредним производима између Републике Србије и те државе ЕФТА, или се исти не примењује привремено у исто време. Овај споразум ће остати на снази између Републике Србије и те државе ЕФТА, све док је на снази допунски споразум између њих.

Члан 45.

Депозитар

Влада Норвешке врши дужност депозитара.

У ПОТВРДУ ЧЕГА, долепотписани овлашћени представници потписали су овај споразум.

Сачињено у Женеви, 17. децембра 2009. године, у једном оригиналу. Депозитар прослеђује оверене примерке свим Странама.

За Републику Србију

.....

За Исланд

.....

За Кнежевину Лихтенштајн

.....

За Краљевину Норвешку

.....

За Швајцарску Конфедерацију

.....